

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 278/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. G., Z., zastúpenej advokátkou JUDr. B. G., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen, Úradu justičnej a kriminálnej polície, oddelenia skráteného vyšetrovania sp. zn. ČVS: ORP-1277/1-OSV-ZV-2007 z 24. júla 2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. G. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2007 doručená sťažnosť Ľ. G. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen,

Úradu justičnej a kriminálnej polície, oddelenia skráteneho vyšetrovania (ďalej len „ORPZ“) sp. zn. ČVS: ORP-1277/1-OSV-ZV-2007 z 24. júla 2007 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľky „vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví“.

Sťažovateľka uviedla, a vyplýva to aj z pripojeného napadnutého uznesenia, že ORPZ odôvodnilo odmietnutie jej trestného oznámenia tým, že «„... počas predprípravného konania boli poverenými príslušníkmi PZ zaobstarané listinné podklady z trestného konania vedeného pod ČVS: 299/1-OSV-ZV-2004, kde bolo okresným prokurátorom vo Zvolene zastavené trestné stíhanie pod č. 1 Pv 810/3-63 podľa § 172 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v znení účinnom do 31. 12. 2005 pre trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. 12. 2005...“ a ďalej, že „... zo spisového materiálu je teda preukázané, že oznamovateľka podala trestné oznámenie o veci, v ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté a teda nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku a preto je odmietnutie veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku plne odôvodnené...“.

Okresná prokuratúra vo Zvolene, ktorá vykonávala dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní s takýmto postupom Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Oddelenia skráteneho vyšetrovania vo Zvolene, súhlasila».

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľka uviedla: „Dôsledné prešetrenie tvrdení sťažovateľky v súlade s citovanými ustanoveniami zákona zahŕňalo predovšetkým dostatočné objasnenie otázok vedúcich k tomu, či došlo konaním v trestnom oznámení uvedenej osoby k porušeniu právnych predpisov a či v súvislosti s ním došlo k vzniku trestnoprávnej zodpovednosti konkrétnej osoby.

Svoje závery v uvedených smeroch musí zároveň príslušný orgán činný v trestnom konaní náležite odôvodniť. Podľa § 134 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 treba v odôvodnení, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré boli vzaté za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných

dôkazov, ako aj právne úvahy, na podklade ktorých posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.“

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že „Z obsahu spisového materiálu však nevyplýva, že by orgány činné v trestnom konaní využili všetky dostupné prostriedky na dôsledné objasnenie skutkového stavu v tomto smere, jednak položením konkrétnych otázok vypočítvaným svedkom o presnom čase, okolnostiach, spôsobe a obsahu konania.

Orgány činné v trestnom konaní nevyužili ani možnosť vykonať konfrontáciu medzi sťažovateľkou a svedkami aj napriek tomu, že si ich svedectvá navzájom odporujú.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že vo vyšetrovaní predchádzajúcom napádanému rozhodnutiu OR PZ Zvolen z 24. júla 2007 neboli vyčerpané všetky možnosti na čo najdôkladnejšie zistenie skutkového stavu veci v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie a uznesenie vyšetrovateľky z 24. júla 2007 o odmietnutí veci, pretože nie založené na ústavne konformných (dostatočných a preskúmateľných) dôvodoch. Okresná prokuratúra vo Zvolene nedostatky vyšetrovania nielenže nenapravila, ale ich svojím rozhodnutím právoplatne potvrdila“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví, že:

„1./ Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Oddelenie skráteného vyšetrovania vo Zvolene uznesením sp. zn. ČVS: ORP-1277/1-OSV-ZV-2007 z 24. júla 2007 porušilo základné práva sťažovateľky zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2./ Uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Oddelenia skráteného vyšetrovania vo Zvolene vedené pod sp. zn. ČVS: ORP-1277/1-OSV-ZV-2007 z 24. júla 2007 zrušuje a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Oddeleniu skráteného vyšetrovania vo Zvolene prikazuje vo veci znovu konať.

3./ Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom jednototísic slovenských korún), ktoré jej je Okresné riaditeľstvo Policajného

zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície, Oddelenie skráteného vyšetrovania vo Zvolene povinné vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Viazanosť návrhom platí zvlášť pre petit, čo znamená, že ústavný súd rozhoduje o porušení práv a slobôd v rozsahu, ako ho vymedzí sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu.

Sťažovateľka, ktorá bola v konaní zastúpená advokátkou ako kvalifikovanou právnou zástupkyňou, v sťažnosti síce uviedla ako porušovateľa svojho označeného základného práva aj Okresnú prokuratúru Zvolen (ďalej len „okresná prokuratúra“), ale neoznačila ju v petite sťažnosti. Podľa znenia sťažnostného petitu žiadala vysloviť, že napadnutým uznesením ORPZ bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde bol ústavný súd týmto návrhom viazaný a zaoberal sa iba namietaným porušením základného práva vo vzťahu k porušovateľovi označenému v petite.

Sťažovateľka namietala v konaní pred ústavným súdom porušenie označeného základného práva uznesením ORPZ sp. zn. ČVS: ORP-1277/1-OSV-ZV-2007 z 24. júla 2007, ktorým bolo odmietnuté jej trestné oznámenie z 28. júna 2007.

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že uznesením ORPZ bola odmietnutá ako nedôvodná vec podozrenia z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, ku ktorému malo dôjsť tak, že v priebehu roku 1994 podozrivý V. B., majster prevádzky v podniku B., počas pracovnej doby viackrát a opakovane vulgárne nadával sťažovateľke, následkom čoho začala mať sťažovateľka psychické a zdravotné problémy, ktoré vyústili do jej uznania za plne invalidnú osobu.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že „zo spisového materiálu je (...) preukázané, že oznamovateľka (...) podala trestné oznámenia o veci, v ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté a teda nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo postup podľa § 197 ods. 2/ Trestného poriadku...“. Toto uznesenie bolo 6. augusta 2007 doručené sťažovateľke, ktorá proti nemu podala sťažnosť okresnej prokuratúre, tá však podľa

sťažovateľky „nedostatky vyšetrovania nielenže nenapravila, ale ich svojím rozhodnutím právoplatne potvrdila“.

Podľa sťažovateľky orgány činné v trestnom konaní nevyužili „všetky dostupné prostriedky na dôsledné objasnenie skutkového stavu (...), jednak položením konkrétnych otázok vypočúvaním svedkov o presnom čase, okolnostiach, spôsobe a obsahu podania“, ako ani „možnosť vykonať konfrontáciu medzi sťažovateľkou a svedkami aj napriek tomu, že ich svedectvá navzájom odporujú“.

Z priebehu konania opísaného v sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa mohla ochrany svojho základného práva vo vzťahu k napadnutému uzneseniu domáhať využitím riadneho opravného prostriedku – sťažnosti (§ 185 ods. 1 a 2 Trestného poriadku).

Dozor nad zachovaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor (§ 230 a nasl. Trestného poriadku a § 17 ods. 2 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov), ktorý je oprávnený zrušovať nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajta, ktoré môže nahrádzať vlastnými rozhodnutiami [§ 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku]. Sťažovateľka v danom prípade podala proti napadnutému rozhodnutiu opravný prostriedok (sťažnosť), o ktorom rozhodol nadriadený orgán, teda príslušná okresná prokuratúra. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať uznesenie ORPZ, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmala príslušná okresná prokuratúra, ktorá rozhodla o sťažnosti sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že základnou a nevyhnutnou podmienkou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré je ústavnou bázou aj pre základné práva garantované v čl. 46 ods. 2 a 3 a čl. 47 až 50

ústavy, je existencia namietaného práva (v právnom poriadku Slovenskej republiky), ochrany ktorého sa fyzická osoba alebo právnická osoba domáha na súde alebo inom orgáne verejnej moci.

Z ustanovení Trestného poriadku však nemožno vyvodit' subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania. Posúdenie otázky, či sú splnené zákonné podmienky na začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených preverením trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajných orgánov, vyšetrovateľov, prokurátorov). Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, nevzniká právo na začatie trestného stíhania. Absencia existencie práva na začatie trestného konania preto vylučuje možnosť porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Takéto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv alebo slobôd podľa druhej hlavy ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 43/03, III. ÚS 45/03, III. ÚS 198/03, II. ÚS 190/05). Tieto závery preto mohli viesť ústavný súd aj k rozhodnutiu o odmietnutí sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (II. ÚS 222/03, IV. ÚS 52/04).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2007